

FINANCIRANJE KRATKOROČNIH KREDITA NA PRIMJERU ZAGREBAČKE BANKE D.D.

Stanić, Ivana

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:969518>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-09-29**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU

EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

**FINANCIRANJE KRATKOROČNIH KREDITA
NA PRIMJERU ZAGREBAČKE BANKE D.D.**

Mentor:

Prof. dr. sc. Ljiljana Vidučić

Student:

Ivana Stanić, 1172743

Split, rujan 2020.

SADRŽAJ:

1. UVOD.....	1
1.1. Definicija problema	1
1.2. Cilj rada	1
1.3. Metode rada	1
1.4. Struktura rada	1
2. VRSTE I OBILJEŽJA KRATOKOČNOG FINANCIRANJA	2
2.1. Vrste i obilježja kratkoročnih izvora financiranja vezanih za prirodu poslovnog procesa	2
2.2. Vrste i obilježja kratkoročnih izvora financiranja vezanih za financijske institucije.....	3
2.2.1. Neosigurani kratkoročni krediti	3
2.2.2. Osigurani kratkoročni krediti.....	5
2.3. Važnost kratkoročnog financiranja za poslovanje poduzeća.....	7
3. FINANCIRANJE IZ KRATKOROČNIH KREDITA U ODNOSU NA DUGOROČNE KREDITE	9
3.1. Obilježja i vrste dugoročnih kredita	9
3.2. Dugoročno kreditno financiranje malog gospodarstva.....	10
3.2.1. Kredit na obročnu otplatu	10
3.2.2. Leasing	12
3.3. Prednosti i nedostaci dugoročnog financiranja.....	13
4. FINANCIRANJE KRATKOROČNIH KREDITA NA PRIMJERU ZAGREBAČKE BANKE D.D.	15
4.1. Osnivanje i razvoj.....	15
4.2. Misija, vizija i vrijednosti.....	16
4.3. Izgradnja brenda	18
4.4. Kratkoročni krediti Zagrebačke banke d.d.	19

4.4.1. <i>Kratkoročni krediti za poslovne subjekte</i>	20
4.4.2. <i>Kratkoročni krediti za građane koji se mogu koristiti i za poslovne svrhe</i>	22
5. ZAKLJUČAK	26
LITERATURA	27
SAŽETAK	29
SUMMARY	30

1. UVOD

1.1. Definicija problema

Problem ovoga rada jest teorijski i empirijski istražiti financiranje korištenjem kratkoročnih kredita, i to na primjeru Zagrebačke banke d.d.

1.2. Cilj rada

Glavni cilj ovoga rada je istražiti obilježja kreditnog financiranja na primjeru Zagrebačke banke.

1.3. Metode rada

Osnovne metode na temelju kojih će se prikupiti podaci i provesti istraživanje za ovaj rad su: metoda analize i sinteze, metoda dedukcije, metoda komparacije te metoda studije slučaja koje će biti usko povezane. U ovom će se radu raščlanjivati složeni pojmovi, sudovi i zaključci na njihove jednostavnije sastavne dijelove i elemente te će se i spajati jednostavne tvorevine u složene zaključke. Uspoređujući teoriju i praksu donosit će se vlastiti zaključci te će se na temelju analize pojedinačnih činjenica dolaziti do općih zaključaka, ali će se i iz nekih općih sudova dobivati posebni i pojedinačni zaključci. Sljedeća metoda koja će se koristiti jest metoda studije slučaja kojom će se analizirati financiranje kratkoročnim kreditima na primjeru Zagrebačke banke.

1.4. Struktura rada

Ovaj se rad sastoji od četiri poglavlja. U prvom, uvodnom poglavlju daje se uvod u samu problematiku, ciljeve, metode te strukturu rada. U drugom se poglavlju opisuju vrste i obilježja financiranja kratkoročnim kreditima, a u trećem se poglavlju pojašnjava i dugoročno kreditiranje. Četvrto poglavlje ovoga rada donosi opis Banke te ponudu kratkoročnih kredita Zagrebačke banke d.d. Na samom kraju rada nalazi se zaključak i popis korištene literature prilikom pisanja rada.

2. VRSTE I OBILJEŽJA KRATOKOČNOG FINANCIRANJA

Kratkoročni izvori financiranja mogu se razvrstati s obzirom na prirodu poslovnog procesa i vrste financijskih institucija.

2.1. Vrste i obilježja kratkoročnih izvora financiranja vezanih za prirodu poslovnog procesa

Kod kratkoročnog financiranja izvori kratko traju i raspoloživi su u vremenu do jedne godine, a koriste se za financiranje ulaganja u kratkotrajnu imovinu (obrtna sredstva).

Izvori kratkoročnog financiranja su: ¹

- vremenska razgraničenja,
- trgovački kredit,
- osigurani kratkoročni krediti te
- neosigurani kratkoročni krediti.

Vremenska razgraničenja kao kratkoročni izvor financiranja rezultat su kontinuiranog odvijanja poslovanja – korištenja resursa svakodnevno, uz plaćanje usluga i podmirivanje obveza u određenim vremenskim razdobljima. Najuočajenija vremenska razgraničenja su plaće i porezi. *Trgovački kredit* je kredit što ga dobavljači odobravaju kupcima isporučujući im robu uz mogućnost naknadnog plaćanja unutar odobrenog razdoblja. Ovo je i glavni izvor kratkoročnog financiranja u razvijenim tržišnim gospodarstvima. ²

Trgovački kredit može se koristiti na temelju otvorenog računa pri čemu se ne potpisuje ugovor o kreditu već se koristi kredit na temelju trgovačkog akcepta kojim prodavatelj nalaže kupcu da plati robu na određeni datum u budućnosti i kod kojeg kupac dobiva robu tek nakon prihvata mjenice od strane kupca. Prednost financiranja trgovačkim kreditom proizlazi upravo iz fleksibilnosti – širenja i sužavanja u ovisnosti o potrebama za kratkotrajnom imovinom, a daljnja je prednost njegov automatski karakter i vezano uz to, neformalna procedura odobravanja koju slijedi izbjegavanje restriktivnih odredbi koje sadržavaju formalni kreditni ugovori. ³

¹ Šarlija (2008): Pojam i vrste financiranja, Zagreb, str. 43.

² Vidučić, Lj. (2011): Financijski menadžment, VII. izdanje, RRI F, Zagreb, str. 329.

³ Ibid

2.2. Vrste i obilježja kratkoročnih izvora financiranja vezanih za financijske institucije

Financijska institucija, najčešće banka, odobrava kratkoročne kredite iz mobiliziranih i kod nje koncentriranih depozita po viđenju, kratkoročnih kredita centralne banke i kratkoročnih kredita drugih banaka. Kod odobravanja kratkoročnih kredita za banku osnovno je da vodi računa o načelu likvidnosti i sigurnosti u njenom poslovanju, tj. da osigura vraćanje odobrenog kratkoročnog kredita po isteku roka odobrenog kredita. U tu svrhu banka redovito ispituje kreditnu sposobnost i bonitet tražioca kredita. Banka pri tome analizira cjelokupno poslovanje, solidnost, likvidnost, rentabilnost i urednost u izvršavanju preuzetih obveza tražioca kratkoročnih kredita i kredit odobrava onom tražiocu koji svojim poslovanjem i imovinom pruža sve garancije da će kredit vratiti u ugovorenom roku. U tu svrhu suvremena banka ima posebno organiziranu službu koja ispituje bonitet tražioca kredita.⁴

Osnovna svrha kratkoročnih bankarskih kredita je osiguravanje tekuće likvidnosti proizvodnje i prometa, tj. da se njima pokriju angažirana obrtna sredstva u proizvedenoj robi i određenim specifičnim angažiranjima obrtnih sredstava u proizvodnom procesu i prometu i to na kratki rok.

Financijske institucije, u pravilu banke, odobravaju kratkoročne kredite bez pokrića – *neosigurane*, te *osigurane*, pokriveno kredite – kredite s pokrićem, kolateralom.

2.2.1. Neosigurani kratkoročni krediti

Neosigurani kratkoročni krediti predstavljaju kredite koje zajmodavci odobravaju na temelju kreditne sposobnosti, prvenstveno likvidonosne situacije zajmotražioca.

U *neosigurane* kratkoročne kredite ubrajaju se:⁵

- krediti na principu tekućeg računa (kontokorentni kredit),
- kreditna linija,
- *revolving* kredit i
- transakcijski zajam.

⁴ Katunarić, A. (1988): Banka - principi i praksa bankovnog poslovanja, CIP, Zagreb, str. 255.

⁵ Vidučić, Lj. (2011): Financijski menadžment, VII. izdanje, RRI F, Zagreb, str. 331.

Kredit na principu tekućeg računa (kontokorentni kredit) jedan je od najčešćih i najpraktičnijih oblika kratkoročnog bankovnog kreditiranja. Ova vrsta kredita funkcionira na principu kreditne linije koja je odobrena klijentu na uporabu.

Klijent se može koristiti ili, pak, ne koristiti odobrenom linijom, a ukoliko se odluči koristiti kreditnom linijom, klijent plaća kamate na uporabljena sredstva. ⁶ Kod ovog oblika kratkoročnog kredita kao i kod ostalih oblika bankovnog kratkoročnog kredita prvenstvenu ulogu igra kreditna sposobnost i bonitet poslovanja koju banka temeljito ispituje zbog osiguranja naplate odobrenog kredita u ugovorenom roku.

Između banke i nosioca kredita zaključuje se ugovor u kojemu se ugovaraju osnovni uvjeti odobrenog kredita kao što su: ⁷

- iznos odobrenog kredita,
- rok trajanja kredita,
- visina aktivne i pasivne kamate po kontokotentu,
- iznos provizije,
- uvjeti otkaza kredita,
- način valutiranja itd.

Kreditnom linijom banka određuje maksimalni iznos potraživanja prema komitentu. Ovaj se kredit koristi povremeno, tj. prema potrebi, a moguće ga je obnavljati na razdoblje od jedne godine. Ovaj kredit ne predstavlja zakonsku obvezu banke da ga produži u slučaju da se pogorša kreditna sposobnost dužnika. Ukoliko banka zahtijeva da zajmoprimac mora držati određeni iznos na besamatnom ili nisko kamatnom računu kod banke (kompenzacijski saldo), efektivna kamatna stopa nadmašuje ugovorenu, a zajmoprimac uz to koristi i niži iznos kredita.

Revolving kredit predstavlja obnavljajući kredit koji je formalno kratkoročni, ali se često odobrava na rok duži od jedne godine čime postaje srednjoročni izvor financiranja. Kod ovoga kredita postoji zakonska obveza banke da produži kredit do maksimalnog iznosa, ali uz plaćanje provizije na neiskorišteni iznos zajma.

⁶ Gregurek, M. (2013): Bankarsko poslovanje, RRIF d.o.o., Zagreb, str. 167.

⁷ Katunarić, A. (1988): Banka - principi i praksa bankovnog poslovanja, CIP, Zagreb, str. 256.

Transakcijski zajam je zajam koji banka odobrava komitentu za obavljanje određenog posla, a po njegovom završetku i naplati zajmoprimac otplaćuje ovaj kredit.⁸

2.2.2. Osigurani kratkoročni krediti

Osigurano kratkoročno financiranje moguće je realizirati kreditima financijskih institucija ili emisijom dugovnih ili vlasničkih vrijednosnica sekuritizacijom⁹.

Osigurani kratkoročni krediti financijskih institucija odobravaju se na temelju pokrića – kolaterala, često potraživanja ili zaliha. Osigurani su krediti gotovo pravilo u vanjskoj trgovini, kao i u slučaju garancijske vrijednosti kolaterala koja ovisi o unovčivosti realne imovine/vrijednosnog papira i pripadajućoj rizičnosti. Odobreni kredit manji je od tržišne vrijednosti kolaterala za iznos marže sigurnosti.

Najčešće korišteni osigurani kratkoročni krediti su:¹⁰

- kredit na temelju zaloga vrijednosnica,
- kredit na temelju zaloga potraživanja,
- faktoring potraživanja i
- krediti na temelju zaliha.

Kredit na temelju zaloga vrijednosnica je vrsta lombardnog kredita, tj. kratkoročni kredit koji banka odobrava zajmoprimcu na temelju zaloga vrijednosnica iz njegova portfelja koji mogu činiti kako kratkoročne, tako i dugoročne vrijednosnice (u pravilu uvrštene na burzu). Banka odobrava kredit u određenom postotku od vrijednosti založenih vrijednosnica. Pri tome financijski menadžer mora procijeniti trošak ovakve transakcije i opravdanost njene primjene. Naime, ovakav način financiranja može se koristiti kao privremeno financiranje do ugovaranja kvalitetnijeg financiranja ili, pak, u uvjetima kada tvrtka nema pristup kvalitetnijim vanjskim izvorima financiranja, a ne želi prodati vrijednosnice zbog očekivanog dobitka ili strateških razloga.

⁸ Vidučić, Lj. (2011): Financijski menadžment, VII. izdanje, RRiF, Zagreb, str. 331 – 332.

⁹ Sekuritizacija predstavlja uspostavljanje javne trgovine instrumentima koji su prethodno bili privatno plasirani, a s ciljem povećanja njihove likvidnosti. (prema: Vidučić, Lj. (2011): Financijski menadžment, VII. izdanje, RRiF, Zagreb, str. 334.)

¹⁰ Vidučić, Lj. (2011): Financijski menadžment, VII. izdanje, RRiF, Zagreb, str. 332.

Kredit na temelju zaloga potraživanja je obično trajan aranžman koji daje fleksibilnost zajmoprimcu. Kod ovog kredita zajmoprimac dostavlja zajmodavcu (banci ili financijskoj kompaniji) raspored potraživanja, fakturu te potpisuje sporazum o osiguranju kredita. U ocjeni zahtjeva za dodjelu kredita, zajmodavac će analizirati kvalitetu potraživanja poduzećada bi odredio iznos kredita.

Što je viša kvaliteta potraživanja koju poduzeće održava, viši je postotak koji je zajmodavac voljan odobriti u odnosu na založena potraživanja.

Ova vrsta kredita predstavlja vrlo skup izvor financiranja iz razloga što zajmodavci naplaćuju kamatnu stopu za 2 do 5% višu od stope prvoklasnim zajmoprimcima.¹¹

Factoring potraživanja podrazumijeva prodaju potraživanja faktoru. Faktor može biti banka, specijalizirana faktor podružnica ili klasična institucija faktora. Poslovi koje oni obavljaju mogu biti slijedeći:¹²

- preuzimanje odgovornosti naplate potraživanja od dužnika,
- upravljanje potraživanjima i
- kreditna funkcija.

Kreditna funkcija se realizira u slučaju kada faktor daje klijentu avans prije naplate potraživanja od dužnika.

Nedostaci faktoringa, pored viših troškova, gubitak su kontakata s kupcima i povećani troškovi komuniciranja. Uz to, premda se ovaj stav prema faktoringu mijenja, Za neke je on znak opadanja kapaciteta zaduživanja i pogoršanja financijske situacije.

Kredit na temelju zaliha odobrava se na temelju kvalitete zaliha. Zajmodavac određuje postotak, ovisno o kvaliteti, koji će se odobriti od tržišne vrijednosti kolaterala. Ovi se krediti mogu odobriti na način da zajmoprimac i daje ostane u posjedu zaliha ili, pak, da zalihu posjeduje neka treća osoba.

Prvu grupu kredita čine hipoteka na pokretnu imovinu, krediti odobreni na temelju povjereničkih priznanica, te promjenjiva prava zapljene, dok u drugu grupu ulaze krediti osigurani potvrdom o uskladištenju zaliha u službenom i privatnim skladištima.¹³

¹¹ Vidučić, Lj. (2011): Financijski menadžment, VII. izdanje, RRiF, Zagreb, str. 332.

¹² Ibid, str. 334.

¹³ Ibid, str. 334 – 335.

2.3. Važnost kratkoročnog financiranja za poslovanje poduzeća

Kratkoročno je financiranje vrlo važna pretpostavka solventnosti i profitabilnosti svakog poduzeća, kao i njegovog uspješnog poslovanja. Optimalna solventnost podrazumijeva sposobnost podmirenja svih dospjelih obveza u roku dospijeca, uz minimalan rizik insolventnosti i minimalno smanjenje profitabilnosti zbog držanja minimalne pričuve solventnosti.¹⁴

Radi postizanja optimalne solventnosti, poduzeće treba kratkoročne izvore financiranja koristiti samo za financiranje povremene kratkotrajne imovine.

Korištenje kratkoročnih izvora financiranja za financiranje stalne kratkotrajne imovine i dugotrajne imovine nije prihvatljivo s aspekta održavanja solventnosti te je stalnu kratkotrajnu i dugotrajnu imovinu potrebno financirati iz dugoročnih izvora. Uvjeti za održanje stalne solventnosti stvaraju se postizanjem i održavanjem pozitivne bilančne neravnoteže kod koje je kratkotrajno vezana imovina veća od kratkoročnih obveza kada se dio kratkotrajno vezane imovine (stalna kratkotrajna imovina) financira iz odgovarajućih dugoročnih izvora, što poduzeću pruža sigurnost u održavanju solventnosti.

Korištenje kratkoročnih izvora financiranja za financiranje tekućeg poslovanja uzrokuje troškove financiranja koji utječu na profitabilnost poduzeća, a pri donošenju odluke o korištenju kratkoročnih izvora financiranja potrebno je odabrati najjeftinije kratkoročne izvore. Razdoblje korištenja kratkoročnih kredita treba odgovarati razdoblju pomanjkanja novca kako se ne bi plaćale kamate duže nego što je potrebno i time se ugrozila profitabilnost poduzeća. Kratkoročno financiranje potrebno je koristiti za financiranje povremene kratkotrajne imovine jer njeno financiranje iz dugoročnih izvora uzrokuje veće troškove financiranja i može smanjiti profitabilnost poslovanja.

Povećanje kratkoročnih obveza dovodi do povećanja troškova financiranja, a može dovesti i do smanjenja profitabilnosti. Stoga je veoma važno da se utvrdi optimalna količina ulaganja u tekuću imovinu kako se ne bi plaćale kamate više nego je potrebno i na taj se način ugrozila profitabilnost poduzeća. S aspekta profitabilnosti poželjno je da menadžment odredi odgovarajuću strukturu kratkoročnog i dugoročnog financiranja koja će se upotrijebiti za potporu ulaganjima u kratkotrajnu imovinu u kojoj će prevladavati kratkoročni izvori financiranja.

¹⁴ Pinches, G. (1994): Financial Management, Harper Collins College Publishers, New York, str. 28.

Menadžer svakog poduzeća mora odrediti najbolju kombinaciju kratkoročnih izvora financiranja koja najviše ovisi o spoznavanju troškova financiranja te izravno utječe na profitabilnost poduzeća. Odabir kratkoročnog kredita prema kriteriju najmanjeg kamatnog troška treba obavljati prema stvarnoj kamatnoj stopi jer ona čini stvaran trošak financiranja kreditom. Metode obračuna kamata koje se najčešće primjenjuju jesu: ¹⁵dekurzivna metoda, anticipativna metoda, anuitetska metoda te metoda kompenzirajućeg stanja. Stvarna kamatna stopa prije oporezivanja dobitka jednaka je nominalnoj kamatnoj stopi kod dekurzivnog obračuna bez kompenzirajućeg stanja, a stvarna je kamatna stopa nakon oporezivanja jednaka stvarnoj kamatnoj stopi prije oporezivanja umanjenoj za poreznu uštedu.

Prema anticipativnoj metodi kamata se obračunava i plaća početkom uporabe kredita i oduzima se od glavnice odobrenog kredita, tako da korisnici kredita koriste kredit umanjen za svotu anticipativnih kamata, dok se kamate plaćaju na ukupnu svotu kredita, što rezultira povećanjem stvarne kamatne stope. Prema anuitetskoj metodi kredit se otplaćuje obročno i u jednakim mjesečnim anuitetima koji se sastoje od glavnice i kamata. Svota korištenog kredita svaki se mjesec smanjuje za otplaćeni dio glavnice. Prigodom odobravanja kredita banke ponekad zahtijevaju od korisnika kredita kompenzirajuće stanje, što rezultira povećanjem stvarne kamatne stope, odnosno troškova financiranja kreditom.

¹⁵ Marković, I. (2000): *Financiranje Teorija i praksa financiranja trgovačkih društava*, RRiF, Zagreb, str. 255.

3. FINANCIRANJE IZ KRATKOROČNIH KREDITA U ODNOSU NA DUGOROČNE KREDITE

Kreditiranje kao aktivni bankarski posao, još uvijek predstavlja jedan od najznačajnijih bankarskih poslova, unatoč činjenici da je u novije vrijeme došlo do velikog proširenja bankarskih poslova i usluga koje banke obavljaju. Bankarske kredite uobičajeno je klasificirati prema ročnosti izvora raspoloživog kreditnog potencijala na kratkoročne i dugoročne bankarske kredite.

Glavne razlike između kratkoročnog i dugoročnog kreditiranja očituju se, osim u dužini otplate, i u iznosu gotovine koja se može dobiti. Ukoliko poduzeće ima lošu kreditnu povijest, posebno je važno biti oprezan prilikom odabira vrste financiranja. Kratkoročne kredite banka odobrava iz prikupljenih depozita po viđenju, kratkoročnih kredita od središnje banke i kratkoročnih kredita drugih banaka, dok dugoročne kredite odobrava iz prikupljene oročene štednje.¹⁶

Podjela na kratkoročne i dugoročne kredite ima svoje opravdanje i u činjenici da banka odobravanjem kratkoročnih kredita stvara novac, tj. povećava postojeću novčanu masu u opticaju i time utječe na robno-novčane odnose na tržištu. Odobravanjem dugoročnih kredita, prikupljena sredstva se samo preraspodjeljuju što ne utječe na količinu novca u opticaju.

3.1. Obilježja i vrste dugoročnih kredita

Dugoročni krediti odobravaju se iz financijskog potencijala oročene štednje, a koriste se realne i financijske investicije što ima indirektan utjecaj na likvidnost poslovnog procesa kao i likvidnost cjelokupnog gospodarstva. U odnosu na druge kredite, dugoročni krediti imaju neke posebne karakteristike. U prvom redu, to je *dugi rok vraćanja kredita*, iz čega proizlazi veći rizik koji sa sobom nosi. Naime, na tržištu može doći do različitih promjena (u vrijednosti pokrića ili, pak, u zastarjelosti objekta za koji se kredit odobrava). Zbog toga banke ulažu dodatni oprez kada se radi o ovoj vrsti kredita i sama tehnika odobravanja kredita znatno je složenija te od banke traži razna specijalistička znanja u pogledu odobravanja, praćenja i amortizacije odobrenog kredita.

¹⁶ Božina, L. (2003): Novčana ekonomija - Novac i bankarstvo, Fakultet ekonomije i turizma u Puli, Pula, str.268.

Nadalje, dugoročni krediti imaju veću kamatnu stopu kojom se osigurava rentabilnost ulaganja, a banka zahtjeva i realno pokriće za odobreni kredit u vidu hipoteke na objekte, zemljišta i drugu imovinu tražitelja kredita.¹⁷

Dva su osnovna dugoročna kredita:¹⁸

- hipotekarni kredit te
- investicijski kredit.

Hipotekarni kredit banka odobrava tražitelju na temelju zalog nepokretne imovine. Kredit se odobrava u određenom postotku prometne ili procijenjene vrijednosti nekretnine (najčešće između 50-70% vrijednosti založene nekretnine). Poseban oblik hipotekarnog kredita je građevinski kredit kod kojeg je zalog građevina u izgradnji, a kredit se po završetku gradnje pretvara u hipotekarni.

Investicijski kredit predstavlja kredit odobren za dugoročna ulaganja u osnovna ili trajna obrtna sredstva budući da vlastita sredstva najčešće nisu dovoljna za tako velika ulaganja. Investicijski kredit predstavlja osnovni oblik financiranja razvoja gospodarstva. Budući da predstavlja veliki rizik, prije odobravanja kredita banka ispituje efikasnost i rentabilnost poslovanja tražitelja kredita te provodi detaljnu i kvalitetnu analizu budućeg financijskog i ekonomskog toka kako bi se utvrdila dinamika vraćanja kredita te minimalizirao rizik njegovog vraćanja.

3.2. Dugoročno kreditno financiranje malog gospodarstva

Temeljni oblik kreditnog dugoročnog financiranja malog gospodarstva predstavlja *kredit na obročnu otplatu*. U novije vrijeme, kao alternativni oblik koristi se i *leasing*, posebno kada je u pitanju opremanje poduzeća.¹⁹

3.2.1. Kredit na obročnu otplatu

Kredit na obročnu otplatu predstavlja dugoročno privatno plasirani dug kojim kreditor ustupa tražitelju kredita pravo raspolaganja njegovim novčanim sredstvima.

¹⁷ Božina, L. (2003): Novčana ekonomija - Novac i bankarstvo, Fakultet ekonomije i turizma u Puli, Pula, str. 271.

¹⁸ Ibid

¹⁹ Vidučić, Lj., Pepur, S., Šimić Šarić, M. (2015): Financijski menadžment, RRiF, Zagreb, str. 174.

Tražitelj kredita se obvezuje na vraćanje tih sredstava (kamate i glavnice) u redovitim, jednakim obrocima kroz ugovoreno razdoblje (najčešće između 1 i 15 godina, iako može biti i do 30 godina). Za gospodarske subjekte posebno su značajni dugoročni krediti kojima se financiraju ulaganja u osnovna i trajna obrtna sredstva čime dugoročni krediti dobivaju važnu ulogu u razvoju gospodarstva u cjelini. U svijetu ih odobravaju banke, osiguravajuće kompanije, mirovinski fondovi i vladine agencije.

U Hrvatskoj se dobivaju od banke, kreditnih unija ili, kada su u pitanju mali poduzetnici, Hrvatske banke za obnovu i razvoj.²⁰

Kao i svi oblici kreditnog financiranja, i kredit na obročnu otplatu ima tu prednost što njegovom upotrebom ne dolazi do promjene u kontroli poduzeća, što je posebno važno vlasnicima malih i srednjih poduzeća koji su tome često neskloni. Isto tako, troškovi financiranja, u odnosu na druge oblike financiranja, niži su jer se kamata obračunava kao porezno odbitna stavka. Ostale su prednosti: niži flotacijski troškovi i brži plasman u odnosu na emisiju obveznica, lakša komunikacija (zbog bilateralnosti) između vjerovnika i dužnika u slučaju pojave nepovoljnih okolnosti u poslovanju kao i mogućnost usklađivanja vijeka imovine koja se financira kreditom s rokom dospjeća kredita.²¹

Nedostaci financiranja kreditom na obročnu otplatu (i ostalih oblika dugoročnog kreditnog financiranja) su što prekomjerno korištenje duga dovodi poduzeće u ovisnost o vjerovnicima a isto tako, preko rasta rizičnosti korisnika utječe na njegovu smanjenu kreditnu sposobnost. Nadalje, kredit na obročnu otplatu uključuje veću rizičnost duga i mogućnost bankrota ukoliko poduzeće nije u mogućnosti (zbog niske zarade, problema s likvidnošću i sl.) otplaćivati kredit u utvrđenim rokovima i ugovorenim iznosima.

Uz to, mogućnost unošenja restriktivnih odredbi u ugovor (kojima banka, u svrhu dodatnog osiguranja, kontrolira imovinu tvrtke, gotovinske izdatke ili zahtjeva promjene menadžmenta) dodatno otežava položaj poduzeća.²²

²⁰ Vidučić, Lj., Pepur, S., Šimić Šarić, M. (2015): Financijski menadžment, RRiF, Zagreb, str. 174.

²¹ Ibid, str. 178.

²² Ibid, str. 174 – 178.

3.2.2. Leasing

Leasing podrazumijeva oblik financiranja nabavke pokretnih i nepokretnih dobara (strojevi, industrijska oprema, automobili, zemljište, građevinski objekti itd.) koja se na temelju ugovora daju na uporabu korisniku *leasinga*, uz određenu naknadu i na određeno vrijeme.

Leasing je višestranopravni odnos između proizvođača opreme/dobavljača, korisnika/primatelja *leasinga* te financijske ustanove, tj. *leasing* društva. Nakon isteka roka *leasinga* primatelj *leasinga* može otkupiti opremu, vratiti opremu dobavljaču ili produžiti ugovor o *leasingu*.²³

Ovisno o odredbama ugovora, *leasing* može poprimiti karakteristike najma (operativni *leasing*) ili karakteristike kupoprodaje (financijski *leasing*). Kod financijskog *leasinga*, koji se ubraja u kategoriju dugoročnog najma, prema Zakonu o *leasingu*²⁴ primatelj *leasinga* u razdoblju korištenja objekta *leasinga* plaća davatelju *leasinga* naknadu koja uzima u obzir cjelokupnu vrijednost objekta *leasinga*, snosi troškove amortizacije objekta i opcijom kupnje može steći pravo vlasništva nad objektom *leasinga*.

Operativni *leasing* je vrsta kratkoročnog ugovora o *leasingu* s trajanjem kraćim od vijeka trajanja predmeta *leasinga* kojega stranke mogu raskinuti u svakom trenutku prema ugovorenim odredbama. Prema Zakonu o *leasingu* podrazumijeva „takav pravni posao u kojemu primatelj *leasinga* u razdoblju korištenja objekta *leasinga* plaća davatelju *leasinga* određenu naknadu koja ne mora uzimati u obzir cjelokupnu vrijednost objekta“.

„Davatelj *leasinga* snosi troškove amortizacije tog objekta i primatelj *leasinga* nema ugovorenu opciju kupnje, a rizici i koristi povezani s vlasništvom na objektu *leasinga* većim dijelom ostaju na davatelju *leasinga*, tj. ne prenose se na primatelja *leasinga*.“

Dakle, razlike između financijskog i operativnog *leasinga* očituju se u visini naknade koju plaća primatelj *leasinga*, snošenju troškova amortizacije te u mogućnosti kupnje, tj. stjecanju vlasništva nad objektom *leasinga*.

Financiranje uz pomoć financijskog *leasinga* vrlo je slično financiranju putem kredita, tj. kupnji na kredit. Razlika je u tome što se kod financijskog *leasinga* pravo vlasništva nad predmetom *leasinga* prenosi na primatelja tek nakon otplate posljednje rate najamnine, dok kod kupnje na kredit kupac stječe pravo vlasništva nad predmetom kupnje po sklapanju ugovora o kreditu.

²³ Hrvatska enciklopedija, <http://www.enciklopedija.hr/> (pristup: 07.09.2020.)

²⁴ Narodne novine br. 141/13, dostupno na zakon.hr. <https://www.zakon.hr/z/256/Zakon-o-leasingu> (pristup: 08.09.2020.)

Prednosti *leasinga* su sljedeće: ²⁵

- brže i jednostavnije sklapanje ugovora (nego što je to slučaj kod dobivanja bankarskog kredita) zbog čega je dostupniji većem broju poduzetnika,
- predmet *leasinga* nabavlja se bez angažiranja kapitala koji vlasniku ostaje na raspolaganju za druge investicije (poboljšava likvidnost i kreditnu sposobnost poduzeća),
- *leasing* naknada se otplaćuje iz prihoda ostvarenih upotrebom predmeta *leasinga* (opcija „plati koliko zarađuje“),
- mogućnost usklađenja vijeka trajanja predmeta *leasinga* s rokom trajanja *leasinga*,
- troškovi operativnog *leasinga* priznaju se u troškove poslovanja što je porezno odbitna stavka,
- mogućnost obnavljanja opreme na troškovno učinkovit način, budući da se istekom roka *leasinga* oprema može zamijeniti novijom i modernijom (poduzeće postaje konkurentnije) te
- mogućnost prodaje predmeta *leasinga*.

Glavni nedostatak *leasinga* je to što predstavlja skuplji način financiranja od financiranja bankarskim kreditom (*leasing* naknada obuhvaća vrijednost dobra, dobit davatelja *leasinga* i osiguranje od rizika). Također, obveza plaćanja najamnine je fiksna, a neplaćanje povlači za sobom prekid ugovora i oduzimanje predmeta najma.

3.3. Prednosti i nedostaci dugoročnog financiranja

Osnovne prednosti dugoročnog dugovnog financiranja za zajmoprimca uključuju sljedeće:²⁶

- upotreba duga ne dovodi do promjene u kontroli nad kompanijom,
- trošak financiranja dugom u pravilu je zbog tretiranja kamata kao porezno odbitne stavke niži u odnosu na druge izvore financiranja,
- trošak financiranja je fiksna, što znači da zajmodavci ne sudjeluju u raspodjeli dobitaka na razmjernoj bazi.

²⁵ Hrvatska enciklopedija, <http://www.enciklopedija.hr/> (pristup: 07.09.2020.)

²⁶ Vidučić, Lj., Pepur, S., Šimić Šarić, M. (2015): Financijski menadžment, RRiF, Zagreb, str. 177 – 178.

Kao osnovni nedostaci financiranja dugoročnim dugovnim instrumentima su: ²⁷

- kumuliranje visoke razine duga može preko rasta rizičnosti tvrtke povećati trošak dugovnih i vlasničkih instrumenata poduzeća,
- glavnica duga ima rok dospijeca pa se mora otplatiti na utvrđeni datum,
- niska zarada ili problematična likvidnost može imati za posljedicu da tvrtka ne može isplaćivati kamate koji su zakonska obveza, pa tvrtka može bankrotirati i
- vjerovnici mogu unijeti u ugovor o kreditu restriktivne odredbe koje ograničavaju slobodu menadžmenta u donošenju odluka.

Malim i srednjim poduzećima ovaj način financiranja predstavlja temeljni oblik dugoročnog kreditnog financiranja jer im je, zbog njihove veličine, emisija obveznica (kao mogući oblik dugoročnog kreditnog financiranja) nedostupna. U Republici Hrvatskoj, koja nema razvijeno financijsko tržište i koja je pretežno orijentirana na banke, krediti su uobičajen način financiranja i velikih poduzeća.

Dakle, dugoročnim se kreditima smatraju oni duži od godine dana, a mogu se razmatrati s aspekta banke i dužnika. S aspekta banke donose više prinose preko viših kamatnih stopa, ali zbog dužeg roka nose i veći rizik. S aspekta korisnika, korisnik dugoročnih kredita uspoređuje prednosti koje očekuje od ulaganja u određene projekte ili u trajna obrtna sredstva i troškove koji će nastati ovim ulaganjima i tek tada donosi odluku. ²⁸

²⁷ Vidučić, Lj., Pepur, S., Šimić Šarić, M. (2015): Financijski menadžment, RRiF, Zagreb, str. 177 – 178.

²⁸Mušinbegović, S., Kreditna politika banke, kratkoročni i dugoročni krediti, http://fmpe.edu.ba/images/nastava/933/Bankarstvo/7_KREDITNA_POLITIKA_KRA TKORO%C4%8CNI_I_DUGORO%C4%8CNI_KREDITI.pdf (pristup: 07.09.2020.)

4. FINANCIRANJE KRATKOROČNIH KREDITA NA PRIMJERU ZAGREBAČKE BANKE D.D.

U ovome su poglavlju prikazani osnovni podaci o Banci, kao i ponuda kratkoročnih kredita na primjeru Zagrebačke banke d.d.

4.1. Osnivanje i razvoj

Zagrebačka banka započela je s poslovanjem davne 1914. godine pod imenom Gradska štedionica, a 1946. godine preimenovana je u Gradsku štedionicu Zagreb pod kojim imenom posluje do 60-tih godina.²⁹ Tada postaje dio Komunalne banke Zagreb koja je uskoro preimenovana u Kreditnu banku, a krajem 70-tih Kreditna banka Zagreb i Jugobanka udružuju se u Zagrebačku banku.

1991. godine Zagrebačka banka postaje prva hrvatska banka koja primjenjuje Međunarodne računovodstvene standarde. Njene dionice 1995. godine uvrštene su na Zagrebačku burzu, a 1997. godine proglašene najlikvidnijima na tržištu.

Zagrebačka je banka prva banka u svijetu koja je izdala GDR-ove denominirane u eurima, te je prva hrvatska banka koja je, iste te godine, osnovala specijaliziranu stambenu štedionicu. Dobitnik je više zlatnih i na kraju kristalne kune (nagrade HGK) 2000., 2001. i 2002. godine. Banka dobiva nagrade i kao donator godine, kao najbolji partner poduzetnicima te za doprinos u zaštiti okoliša. Od ožujka 2002. godine postaje dijelom Grupe UniCredit, jedne od najjačih financijskih grupacija u Europi, koja djeluje na ukupno 17 ključnih tržišta s više od 8.900 poslovnica i s više od 25 milijuna klijenata. Zagrebačka banka je banka lider na domaćem tržištu i jedna od najuspješnijih članica grupacije UniCredit.³⁰

UniCredit je uspješna i jednostavna paneuropska komercijalna banka s potpuno integriranim korporativnim i investicijskim bankarstvom, koja svojoj rasprostranjenosti i rastućoj bazi klijenata pruža jedinstvenu mrežu u zapadnoj, srednjoj i istočnoj Europi.

²⁹ Zagrebačka banka d.d., <https://www.zaba.hr/home/> (pristup: 10.09.2020.)

³⁰ Ibid

Slika 1. Logo Zagrebačke banke

Izvor: Zagrebačka banka d.d., <http://www.gbccroatia.org/clanovi/zagrebacka-banka-d-d/184.html> (pristup: 10.09.2020.)

4.2. Misija, vizija i vrijednosti

Zagrebačka banka d.d. posluje s ciljem zadovoljavanja stvarnih potreba svojih klijenata pružajući im stvarna rješenja. Način na koji se ova rješenja razvijaju i nude klijentima jednako je važan kao i sama rješenja, stoga se sve što ZABA radi temelji na dvije ključne vrijednosti: etici i poštovanju. Težnja ove banke jest banka za sve što je klijentima važno - pruža im lokalnu i međunarodnu stručnost te im osigurava pristup vodećim tržišnim proizvodima i uslugama na 13 ključnih tržišta putem svoje europske bankarske mreže.³¹

Misija Zagrebačke banke glasi: ³²

„Mi zaposlenici Zagrebačke banke kao dio Grupe UniCredit predani smo stvaranju nove vrijednosti za svoje klijente. Kao vodeća hrvatska banka i europska grupacija, posvećeni smo razvoju zajednica u kojima živimo, a našu banku činimo poticajnim mjestom za rad. Težimo izvrsnosti i ustrajno se trudimo biti banka s kojom je lako poslovati.“

³¹ Zagrebačka banka d.d. , <https://www.zaba.hr/home/o-nama/o-nama/misija-i-vrijednosti> (pristup: 10.09.2020.)

³² Ibid

Vizija ove banke jest biti **One Bank, One UniCredit**. „Uspješna smo paneuropska komercijalna banka s jednostavnim bankarskim poslovnim modelom te potpuno integriranim korporativnim i investicijskim bankarstvom, koja pruža usluge svojim klijentima kroz jedinstvenu prodajnu mrežu, rasprostranjenu u zapadnoj, srednjoj i istočnoj Europi.“³³

Vrijednosti Zagrebačke banke utemeljene su na integritetu kao uvjetu održivosti, a to je sljedeće:³⁴

- ✓ pravednost,
- ✓ transparentnost,
- ✓ poštovanje,
- ✓ reciprocitet,
- ✓ sloboda djelovanja i
- ✓ povjerenje.

Pravednost podrazumijeva zabranu diskriminacije na temelju spola, dobi, rase, političkog opredjeljenja ili sindikalne aktivnosti, praksu poštovanja i brige za ljude u svakom trenutku te zabranu pogodovanja u politici zapošljavanja, napredovanja i poticaja, a pod pojmom *transparentnosti* podrazumijeva se dijeljenje znanja bez monopoliziranja zbog vlastite koristi.

Poštovanje podrazumijeva jasno određene uloge i odgovornosti za sve djelatnike tvrtke, kao i slušanje ljudi i posvećivanje neprestane pozornosti, poštujući njihove vrijednosti i osjećaje.

Reciprocitet predstavlja suradnju, dijeljenje informacija i znanja s ciljem stvaranja vrijednosti te aktivno slušanje potreba naših kolega i nastojanje pozitivnog utjecaja na radnu okolinu.

Stvaranje odgovarajućeg ozračja *slobode izražavanja* drugačijeg mišljenja i mišljenja općenito vrlo je važno jer se svakome pruža prilika da prakticira vrijednosti poduzetništva i razvije vlastitu profesionalnu osobnost.

³³ Zagrebačka banka d.d. , <https://www.zaba.hr/home/o-nama/o-nama/misija-i-vrijednosti> (pristup: 10.09.2020.)

³⁴ Ibid

Svaki klijent može imati *povjerenja* u ZABU jer ona održava svoju riječ, priznajući mogućnost pogrešaka koje mogu biti učinjene u najboljoj namjeri.³⁵

4.3. Izgradnja brenda

U suvremenom, dinamičnom vremenu, vremenu konstantnih promjena klijenti traže tvrtke u koje mogu imati povjerenja

UniCredit primjenjuje jednostavan i uspješan model komercijalnog bankarstva te pruža relevantna rješenja u skladu sa stvarnim potrebama i željama današnjih klijenata. UniCredit je institucija koja je usmjerena na pružanje konkretnih rješenja na učinkovit i jednostavan način kako bi istinski unaprijedio živote ljudi, bez obzira je li riječ o pojedincima, obiteljima, tvrtkama ili korporacijama.

Pozicioniranje UniCredita se temelji na razumijevanju izazova i mogućnosti s kojima se današnji klijenti susreću u stvarnom životu, te na snazi i stručnosti kako bi im se ponudila odgovarajuća rješenja.

Slika 2. Logo Unicredit

Izvor: GF MAG, <https://www.gfmag.com/topics/sponsored-content/unicredit-global-securities-services1> (pristup: 15.09.2020.)

³⁵ Zagrebačka banka d.d. , <https://www.zaba.hr/home/o-nama/o-nama/misija-i-vrijednosti> (pristup: 10.09.2020.)

Vodeću poziciju Zagrebačke banke na hrvatskom bankarskom tržištu potvrđuje uloga banke kao savjetnika i partnera u svim specifičnim potrebama i situacijama svojih klijenata. U svakodnevnom poslovanju Zagrebačka banka svojim klijentima nudi pouzdana rješenja, prema njima se odnosi s povjerenjem te posluje otvoreno i odgovorno. Ovaj pristup potvrđuje i brend pozicija banka za stvarne potrebe svojih klijenata.

Zbog činjenice da je financijska kriza u prvi plan stavila pitanje povjerenja, reputacija je u bankarstvu postala važnijom nego ikad dosad. Ona omogućuje ovoj banci konkretan odnos s dionicima i bolje razumijevanje njihovih očekivanja. Izgradnja *čvrste reputacije i održivog poduzeća* zahtijeva jasno i sveobuhvatno organizacijsko ulaganje.

Sukladno tome, Zagrebačka banka sustavno istražuje i procjenjuje svoju reputaciju, pri čemu primjenjuje neovisnu i međunarodnu metodologiju Instituta za reputaciju, koja korporativnu reputaciju promatra kao funkciju sedam dimenzija: *uspješnosti, proizvoda i usluga, inovacije, građanstva, vodstva, radnog mjesta i upravljanja*. Svaka od navedenih dimenzija uključuje mnogobrojne značajke reputacije bitne za dioničku percepciju.³⁶

Zagrebačka banka d.d. konstantno prikuplja informacije od svojih klijenata te prikupljene informacije upotrebljava u najbolju svrhu: poboljšanje i unapređenje svoga poslovanja kako bi im pružila što kvalitetniju uslugu i bila pouzdani partner u svim životnim situacijama. Mišljenje, potrebe i zadovoljstvo klijenata najbolji su putokaz uspješnog poslovanja i upravo zato kontinuirano provodi različita istraživanja reputacije i branda Zagrebačke banke.³⁷

4.4. Kratkoročni krediti Zagrebačke banke d.d.

Zagrebačka banka d.d. osigurava kratkoročne kredite za poslovne subjekte, ali i građane.

³⁶ Zagrebačka banka d.d., <https://www.zaba.hr/home/o-nama/o-nama/nas-brend> (pristup: 10.09.2020.)

³⁷Ibid

4.4.1. *Kratkoročni krediti za poslovne subjekte*

Potrebe poslovnih klijenata za novčanim sredstvima Zagrebačka banka d.d. može uskladiti s prirodom i dinamikom njihova poslovanja uz sljedeće tri vrste kratkoročnog financiranja:³⁸

- ✓ **dopušteno prekoračenje po transakcijskom računu** - namijenjeno svima koji imaju potrebu za tekućom likvidnošću - najracionalniji oblik kratkoročnog kreditiranja i potpuno prilagođen potrebama klijenta,
- ✓ **kratkoročni kredit za obrtna sredstva** - namijenjen financiranju trenutnih potreba u proizvodnji, plaćanju roba, kod prodaje i izvoza, sezonskih potreba te održavanju likvidnosti i
- ✓ **trajna obrtna sredstva** - praktičan način financiranja obveza je kredit za financiranje trajnih obrtnih sredstava.

Zagrebačka banka nudi povoljne izvore financiranja u suradnji s Hrvatskom bankom za obnovu i razvoj. Namjena kredita je financiranje tekućeg poslovanja i podmirenje kratkoročnih obveza prema financijskim institucijama, državi i drugih kratkoročnih obveza.

Korisnici kredita mogu biti:

- ✓ poslovni subjekti privatnog sektora (trgovačka društva, obrtnici, fizičke osobe koje samostalno obavljaju djelatnost, obiteljska poljoprivredna gospodarstva (OPG), zadruge i ustanove) ili
- ✓ poslovni subjekti javnog sektora (trgovačka društva i ostali subjekti - agencije i ustanove, u vlasništvu ili većinskom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i/ili Republike Hrvatske).

Namjena kredita je:

- ✓ financiranje tekućeg poslovanja (npr. nabava sirovine, repromaterijala, poluproizvoda, sitnog inventara, podmirenje obveza prema dobavljačima, troškovi radne snage, opći troškovi tekućeg poslovanja) ili
- ✓ podmirenje kratkoročnih obveza prema financijskim institucijama, državi i drugih kratkoročnih obveza, isključujući povrat pozajmica vlasniku, povezanim osobama i ostalim trećim osobama, uz rok otplate do najviše 12 mjeseci.

³⁸ Zagrebačka banka d.d., https://www.hbor.hr/kreditni_program/obrna-sredstva/ (pristup: 11.09.2020.)

Kreditiranje u suradnji s poslovnim bankama (putem poslovnih banaka ili po modelu podjele rizika) podrazumijeva predaju Zahtjeva i pripadajuću dokumentaciju od strane korisnika kredita koju podnosi poslovnoj banci. U slučaju kreditiranja po modelu podjele rizika, poslovna banka koja je podnositelj zahtjeva za kredit sredstvima kredita ne može smanjiti svoju izloženost prema korisniku kredita. Iznimno je za kredite u iznosu iznad 37 milijuna kuna moguće izravno kreditiranje (osim OPG-ova koji nisu u sustavu PDV-a i udruga) – korisnik kredita Zahtjev i pripadajuću dokumentaciju podnosi HBOR-u.³⁹

Što se tiče *iznosa kredita*, u pravilu se ne odobravaju krediti u iznosu nižem od 100.000,00 kuna, a najviši iznos kredita ovisi o specifičnostima i kreditnoj sposobnosti korisnika kredita, namjeni i strukturi transakcije i raspoloživim izvorima financiranja HBOR-a.

Valutu kredita određuje HBOR, a može biti ili kunski kredit ili, pak, kunski kredit uz valutnu klauzulu vezanu za EUR.

Naknade su promjenjive, tj. u skladu s Odlukom o naknadama za usluge koje obavlja HBOR važećom na dan obračuna za obradu kreditnog zahtjeva:⁴⁰ 0,50% od ugovorenog iznosa kredita.

Za rezervaciju sredstava vrijede sljedeće naknade:⁴¹

- ✓ za subjekte javnog sektora: bez naknade,
- ✓ za ostale subjekte: 0,25% od ugovorenog, a neiskorištenog iznosa kredita te
- ✓ ostale naknade u skladu s Odlukom o naknadama za usluge koje obavlja HBOR važećom na dan obračuna.

Rok i način korištenja kredita ovisi o vrsti kredita. Tako je za kratkoročne kredite do 3 mjeseca - jednokratno ili sukcesivno, na temelju dokumentacije kojom se dokazuje namjensko korištenje, a za *revolving* kredite do 12 mjeseci (na revolving principu, na temelju dokumentacije kojom se dokazuje namjensko korištenje).

Sredstva se isplaćuju na račune dobavljača/izvođača radova i/ili na račun korisnika kredita, ovisno o namjeni obrtnih sredstava.

Rok otplate za kratkoročne kredite je do 12 mjeseci od isteka roka korištenja, uz uvjet da ukupno trajanje kredita (razdoblje korištenja i razdoblje otplate) ne može prijeći ukupno 12 mjeseci. Za *revolving* kredite rok otplate je do 12 mjeseci od sklapanja Ugovora o kreditu.

³⁹ Zagrebačka banka d.d., https://www.hbor.hr/kreditni_program/obrtna-sredstva/ (pristup: 11.09.2020.)

⁴⁰ Ibid

⁴¹ Ibid

U slučaju obnove kredita, koja ovisi o procjeni kreditne sposobnosti korisnika kredita i raspoloživim sredstvima HBOR-a, HBOR zadržava pravo izmjene valute, kamatne stope i naknada za obnovljeni kredit.

Način otplate za kratkoročne kredite podrazumijeva: ⁴²

- ✓ jednokratno ili, u pravilu, u jednakim mjesečnim ili tromjesečnim ratama te
- ✓ sukcesivno ili jednokratno, najkasnije na datum krajnjeg ugovorenog roka otplate (za *revolving* kredite).

Kod kreditiranja u suradnji s poslovnim bankama *instrumente osiguranja* utvrđuje poslovna banka, a kod kreditiranja po modelu podjele rizika instrumente osiguranja utvrđuju poslovna banka i HBOR. Kod izravnog kreditiranja HBOR s korisnikom kredita ugovara instrumente osiguranja u skladu s internim aktima HBOR-a (npr. mjenice, zadužnice, zalog na imovini uz policu osiguranja imovine vinkulirane u korist HBOR-a itd.).

4.4.2. *Kratkoročni krediti za građane koji se mogu koristiti i za poslovne svrhe*

Budući poduzetnici mogu koristiti i nenamjenske gotovinske kredite za potrebe likvidnosti, a uočeno je da to i rade, u nastavku će se prikazati i krediti koji su prvenstveno predviđeni za građane ali se mogu koristiti i za poslovne svrhe.

Gotovinski kredit ⁴³ omogućuje klijentu raspolaganje gotovinom i jednostavno financiranje svojih potreba ili želja. Naime, Zagrebačka banka d.d. nudi kredite u kunama i eurima uz fiksnu kamatnu stopu 5,20 % za sve gotovinske kredite koji se ugovaraju uz osiguranje otplate kredita kako bi se u slučaju neželjenih i nepredvidivih životnih situacija mogle podmirivati kreditne obveze.

Prednosti ovakvog kredita su: ⁴⁴

- ✓ bez naknade za obradu kredita,
- ✓ visoki iznosi kredita bez instrumenata osiguranja,
- ✓ brzi i jednostavni za realizaciju te se
- ✓ uz m-zabu može pratiti otplata i broj preostalih rata kredita.

⁴² Zagrebačka banka d.d., https://www.hbor.hr/kreditni_program/obrtna-sredstva/ (pristup: 11.09.2020.)

⁴³ Zagrebačka banka d.d., <https://www.zaba.hr/home/financiranje/> (pristup: 11.09.2020.)

⁴⁴ Zagrebačka banka d.d. – gotovinski krediti, <https://www.zaba.hr/home/financiranje/gotovinski-kredit/> (pristup: 11.09.2020.)

Uvjeti za dobivanje ove vrste kredita jesu: ⁴⁵

- ✓ fizička osoba (postojeći i novi klijent), rezident, koja udovoljava uvjetima kreditne sposobnosti Banke (moguće sudužništvo) i
- ✓ u trenutku dospijeca zadnjeg anuiteta korisnik ne smije biti stariji od 72 godine.

Mogući iznosi kredita su: ⁴⁶

- ✓ od 25.000 do 300.000 HRK ili
- ✓ od 3.500 do 40.000 EUR.

Rok otplate je od 13 do 108 mjeseci, a iznos kredita i rok otplate ovise o poslovnom odnosu klijenta s Bankom.

Kredit se odobravaju bez naknade za obradu kreditnog zahtjeva, a kamatne su stope sljedeće: ⁴⁷

- ✓ fiksna kamatna stopa 5,20 % za kredite u kunama i eurima uz ugovaranje osiguranja otplate kredita te
- ✓ fiksna kamatna stopa 6,85 % za kredite u kunama i eurima.

Turistički kredit: svatko tko se odluči na ovu vrstu kredita može svoje goste dočekati s najboljom mogućom ponudom, ugraditi nove strojeve za pranje posuđa u apartmane, zamijeniti dotrajale madrace ili postaviti nove zavjese.

Prednosti turističkog kredita su sljedeće: ⁴⁸

- ✓ kredit se isplaćuje u kunama, do 50 % gotovinskom isplatom na račun korisnika kredita, a 50 % na temelju opravdavajuće dokumentacije,
- ✓ kredit se odobrava bez naknade za obradu kreditnog zahtjeva te
- ✓ ušteda u ukupno plaćenju kamati može se ostvariti kroz uvećanu uplatu ili prijevremenu konačnu otplatu kredita u bilo kojem trenutku otplate bez plaćanja naknade.

⁴⁵ Zagrebačka banka d.d. – gotovinski krediti, <https://www.zaba.hr/home/financiranje/gotovinski-krediti> (pristup: 11.09.2020.)

⁴⁶ Ibid

⁴⁷ Zagrebačka banka d.d. – gotovinski krediti, <https://www.zaba.hr/home/financiranje/gotovinski-krediti> (pristup: 11.09.2020.)

⁴⁸ Zagrebačka banka turistički kredit, <https://www.zaba.hr/home/turisticki-kredit> (pristup: 11.09.2020.)

Lombardni kredit: nenamjenski gotovinski kredit na temelju zaloga štedno-ulagačkih proizvoda kao što su: ⁴⁹

- ✓ oročene štednje,
- ✓ stambene štednje ili
- ✓ police osiguranja života.

Svi oni omogućuje isplatu gotovinskih sredstava uz istovremeno ostvarivanje prinosa u obliku kamata ili rasta vrijednosti.

Prednosti lombardnog kredita su: ⁵⁰

- ✓ povoljna kamatna stopa,
- ✓ bez dodatnih instrumenata osiguranja,
- ✓ mogućnost plaćanja naknade iz sredstava kredita,
- ✓ bez ograničenja starosne dobi,
- ✓ fleksibilna otplata kredita (različiti načini otplate) uz mogućnost otplate odjednom te
- ✓ mogućnost prijevremene otplate kredita, i to bez naknade.

Jedini je *uvjet* da je fizička osoba vlasnik štedno-ulagačkog proizvoda (oročene štednje, stambene štednje, police osiguranja života). *Rok otplate* i maksimalni *iznos kredita* ovise o vrsti štedno-ulagačkog proizvoda.

Gotovinski mikrokredit po Mastercard kartici: kunkski kredit koji se isplaćuje na račun korisnika kredita bez naknade, a namijenjen je isključivo korisnicima Standard, Zlatne i Platinum Mastercard kartice.

Prednosti ovoga kredita su sljedeće: ⁵¹

- ✓ **nije potrebno ovjeravati ugovor** kod javnog bilježnika,
- ✓ **kredit se isplaćuje na tekući račun i otplaćuje u mjesečnim anuitetima**, zajedno s ostalim troškovima po Mastercard kartici,
- ✓ odobrava se **bez instrumenata osiguranja i bez naplate naknade** za odobravanje kredita te

⁴⁹ Zagrebačka banka – lombardni kredit, <https://www.zaba.hr/home/lombardni-kredit> (pristup: 11.09.2020.)

⁵⁰ Ibid

⁵¹ Zagrebačka banka – gotovinski mikrokredit, <https://www.zaba.hr/home/gotovinski-mikrokredit-po-mastercard-kartici> (pristup: 11.09.2020.)

✓ **nije potrebna dodatna dokumentacija.**

Najjednostavniji oblik kratkoročnog kredita koji nudi Zagrebačka banka d.d. je **limit po Maestro kartici**. Svojom Maestro karticom tekućeg računa korisnik može iznos kupnje rasporediti na 2 do 24 obroka, ovisno o prodajnome mjestu. Obročno plaćanje omogućeno je svim korisnicima Lepeza mogućnosti i Platnih asistenata.

Plaćanje je vrlo jednostavno jer svi obroci terete korisnikov tekući račun, a e-zabom i m-zabom korisnik može brzo pregledati naplaćene kupnje i preostale obroke.⁵²

Prednosti ovoga kredita jesu:⁵³

- ✓ bez kamata, bez naknada, bez dodatnih troškova,
- ✓ prvi obrok dospijeva na naplatu s odgodom od mjesec dana,
- ✓ po naplati svakoga pojedinog obroka uvećava se raspoloživo ograničenje za nove kupnje,
- ✓ obroke koji još nisu dospjeli na naplatu mogu se platiti i prijevremeno i
- ✓ plaćanje je moguće na više od 15.000 prodajnih mjesta.

Uvjeti za odobravanje ovoga kredita jesu:⁵⁴

- ✓ redovno primanje na tekućem računu u Banci i
- ✓ ugovoren paket računa Lepeza mogućnosti ili Platni asistent.

Iznos limita može biti od 5.000 do 20.000 kuna, a rokovi otplate ovise o prodajnom mjestu, od 2 do 24 obroka bez kamata i naknada.⁵⁵

Dakle, Zagrebačka banka d.d. institucija je koja posluje već dugi niz godina i nudi razne kredite, i to u kunama i eurima uz razne kamatne stope. Također, svaki od kredita odobrava se na temelju određenih uvjeta, uz određene kamatne stope kao i rokove otplate.

⁵² Zagrebačka banka – limit po Maestro kartici, <https://www.zaba.hr/home/limit-obrocnog-placanja-po-maestro-kartici> (pristup: 11.09.2020.)

⁵³ Ibid

⁵⁴ Ibid

⁵⁵ Ibid

5. ZAKLJUČAK

Kratkoročno financiranje podrazumijeva kratko trajanje izvora i njihovu raspoloživost u vremenu do jedne godine, a koriste se za financiranje ulaganja u kratkotrajnu imovinu (obrotna sredstva). Financijske institucije, najčešće banke, odobravaju kratkoročne kredite iz mobiliziranih i kod nje koncentriranih depozita po viđenju, kratkoročnih kredita centralne banke i kratkoročnih kredita drugih banaka. Kod odobravanja kratkoročnih kredita za banku je osnovno da vodi računa o načelu likvidnosti i sigurnosti u njenom poslovanju, tj. da osigura vraćanje odobrenog kratkoročnog kredita po isteku roka odobrenog kredita. U tu svrhu banka redovito ispituje kreditnu sposobnost i bonitet tražioca kredita. Banka pri tome analizira cjelokupno poslovanje, solidnost, likvidnost, rentabilnost i urednost u izvršavanju preuzetih obveza tražioca kratkoročnih kredita i kredit odobrava onom tražiocu koji svojim poslovanjem i imovinom pruža sve garancije da će kredit vratiti u ugovorenom roku. U tu svrhu suvremena banka ima posebno organiziranu službu koja ispituje bonitet tražioca kredita.

Osnovna svrha kratkoročnih bankarskih kredita je osiguravanje tekuće likvidnosti proizvodnje i prometa, tj. da se njima pokriju angažirana obrtna sredstva u proizvedenoj robi i određenim specifičnim angažiranjima obrtnih sredstava u proizvodnom procesu i prometu.

U ovome se radu prikazala Zagrebačka banka d.d. (ZABA) koja posluje s ciljem zadovoljavanja stvarnih potreba svojih klijenata pružajući im stvarna rješenja. ZABA nudi svojim korisnicima široku ponudu kratkoročnih kredita. Kako bi dobio određeni kredit, korisnik mora udovoljavati određenim uvjetima i taj kredit vraćati kako je ugovoreno. Kredita je zaista mnogo s različitim uvjetima i prednostima. Za očekivati je da će ZABA nastaviti financirati svoje klijente i u budućnosti uz široki spektar kredita i usluga.

LITERATURA

1. Božina, L. (2003): Novčana ekonomija - Novac i bankarstvo, Fakultet ekonomije i turizma u Puli, Pula
2. Domančić, P. , Nikolić, N. (1994): Monetarne financije i financiranje razvoja, Ekonomski fakultet Split, Split
3. GFMAG, <https://www.gfmag.com/topics/sponsored-content/unicredit-global-securities-services1> (pristup: 15.09.2020.)
4. Gregurek, M. (2013): Bankarsko poslovanje, RRIF d.o.o., Zagreb
5. Hrvatska enciklopedija, <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=33841> (pristup: 07.09.2020.)
6. Katunarić, A. (1988): Banka - principi i praksa bankovnog poslovanja, CIP, Zagreb
7. Marković, I. (2000): Financiranje Teorija i praksa financiranja trgovačkih društava, RRiF, Zagreb
8. Mušinbegović, S., Kreditna politika banke, kratkoročni i dugoročni krediti, http://fmpe.edu.ba/images/nastava/933/Bankarstvo/7_KREDITNA_POLITIKA_KRATKORO%C4%8CNI_I_DUGORO%C4%8CNI_KREDITI.pdf (pristup: 07.09.2020)
9. Narodne novine br. 141/13, dostupno na zakon.hr. <https://www.zakon.hr/z/256/Zakon-o-leasingu> (pristup: 08.09.2020.)
10. Pinches, G. (1994): Financial Management, HarperCollinsCollegePublishers, New York
11. Šarlija (2008): Pojam i vrste financiranja, Zagreb
12. Vidučić, Lj. (2006): Financijski menadžment, V. izdanje, RRiF, Zagreb
13. Vidučić, Lj., Pepur, S., Šimić Šarić, M. (2015): Financijski menadžment, RRiF, Zagreb
14. Zagrebačka banka d.d., <https://www.zaba.hr/home/> (pristup: 10.09.2020.)
15. Zagrebačka banka d.d., <https://www.zaba.hr/home/o-nama/o-nama/misija-i-vrijednosti> (pristup: 10.09.2020.)
16. Zagrebačka banka d.d. , <https://www.zaba.hr/home/o-nama/o-nama/nas-brend> (pristup: 10.09.2020.)
17. Zagrebačka banka d.d., <https://www.zaba.hr/home/srednja-i-velika-poduzeca/financiranje-investicija> (pristup: 10.09.2020.)
18. Zagrebačka banka d.d., <http://www.gbccroatia.org/clanovi/zagrebacka-banka-d-d/184.html> (pristup: 10.09.2020.)

19. Zagrebačka banka d.d., https://www.hbor.hr/kreditni_program/obrtna-sredstva/ (pristup: 11.09.2020.)
20. Zagrebačka banka d.d., <https://www.zaba.hr/home/financiranje/> (pristup: 11.09.2020.)
21. Zagrebačka banka d.d. – gotovinski krediti, <https://www.zaba.hr/home/financiranje/gotovinski-krediti> (pristup: 11.09.2020.)
22. Zagrebačka banka turistički kredit, <https://www.zaba.hr/home/turisticki-kredit> (pristup: 11.09.2020.)
23. Zagrebačka banka – lombardni kredit, <https://www.zaba.hr/home/lombardni-kredit> (pristup: 11.09.2020.)
24. Zagrebačka banka – gotovinski mikrokredit, <https://www.zaba.hr/home/gotovinski-mikrokredit-po-mastercard-kartici> (pristup: 11.09.2020.)
25. Zagrebačka banka – potrošački kredit, <https://www.zaba.hr/home/potrosacki-kredit-uz-individualnu-mastercard-karticu> (pristup: 11.09.2020.)
26. Zagrebačka banka – limit po Maestro kartici, <https://www.zaba.hr/home/limit-obrocnog-placanja-po-maestro-kartici> (pristup: 11.09.2020.)

SAŽETAK

Svaki poslovni subjekt u svom poslovanju donosi važne odluke svakodnevno, a među najvažnijima svakako spadaju odluke o financiranju svog poslovanja. Poslovni subjekti, kao i građani, mogu se financirati iz vlastitih, ali i tuđih izvora sredstava. Među najvažnije i najkorištenije tuđe izvore sredstava spadaju bankarski krediti koji mogu biti dugoročni i kratkoročni. Kratkoročni su krediti oni koji imaju dospijeće plaćanja do godine dana i u današnje su vrijeme sve korišteniji kako od strane poslovnih subjekata, tako i od strane građana.

U ovome su radu pojašnjene vrste kratkoročnih kredita i njihove karakteristike s posebnim osvrtom na kratkoročne kredite koje nudi Zagrebačka banka d.d. Može se zaključiti kako ova banka raspolaže s mnogobrojnim kratkoročnim kreditima čiji se broj konstantno povećava, a samim time, i broj korisnika tih kredita.

Ključne riječi: financiranje, kratkoročni krediti, Zagrebačka banka d.d.

SUMMARY

Every business subject in its business decides about important decisions on a daily basis and the most important decisions are about financing their business. Business subjects, as citizens, can finance from their own and someone else's sources of funds. Among the most important someone else's sources, bank credits are mostly used and they can be long-term and short-term. Long-term credits have maturity to the one year and, nowadays are more and more used at business subjects but at citizens too.

In this paper are clarified the sorts of short-term credits and their characteristics with special review to short-term credits funded by Zagrebačka banka d.d. It can conclude that this bank disposes with numerous short-term credits which number constantly increased and, thereby, number of users is growing.

Keywords: financing, short-term credits, Zagrebačka banka d.d.